

Fundusz Alimentacyjny

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007 roku (tekst jednolity Dz.U.2023.1300), reguluje zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Zgodnie z ustawą fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Zgodnie z powyższym osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej (z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów) mogą ubiegać się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Komu przysługują świadczenia z funduszu alimentacyjnego?

Zgodnie z art. 1 a ustawy, świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom (świadczenia otrzymać mogą m.in. cudzoziemcy przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej oraz zezwolenia na pobyt czasowy, jak również ci, którzy przebywają na terytorium naszego kraju w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej).

Wszystkie powyżej wymienione osoby, muszą jednak zamieszkiwać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują dziecku do ukończenia przez nie 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia 25 roku życia. W przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – świadczenie przysługuje bezterminowo.

Wnioskować o świadczenie z funduszu alimentacyjnego może osoba uprawniona (pełnoletnie dziecko), jej przedstawiciel ustawowy (rodzic w przypadku małoletniego dziecka) lub jej opiekun prawny. Osobą uprawnioną zgodnie z art. 2 pkt. 11 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów jest bowiem dziecko, które ma zasądzone sądownie alimenty od rodzica, który ich nie płaci (a więc egzekucja przebiega bezskutecznie).

Rodzic ubiegający się o świadczenia alimentacyjne na swoje dziecko nie musi zgodnie z obowiązującą ustawą spełniać kryterium samotnego wychowywania dziecka. Tym samym świadczenie alimentacyjne przysługuje osobom zamężnym oraz przebywającym w związkach konkubenckich. Co istotne - ustalając dochód rodziny pod uwagę nie jest brany rodzic, który nie wywiązuje się z nałożonego na niego sądownie obowiązku płacenia alimentów, nawet jeśli nadal jest prawnym małżonkiem.

Gdzie i kiedy złożyć wniosek o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Osoby ubiegające się o przyznanie w/w świadczenia składają wnioski w gminach, właściwych ze względu na miejsce zamieszkania.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy, prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy (trwający od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku) począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Nie bez znaczenia jest to, kiedy osoba złoży wniosek o przyznanie świadczenia.

Zgodnie z art. 20 ustawy, wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy są przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną – od dnia 1 lipca danego roku.

- W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczeń przysługujących za miesiąc październik następuje **do dnia 31 października**.
- W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 września do dnia 30 września danego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje **do dnia 30 listopada tego roku**.
- W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 października do dnia 31 października danego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje **do dnia 31 grudnia tego roku**.
- W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 listopada do dnia 30 listopada danego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje **do dnia 31 stycznia następnego roku**.
- W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 grudnia danego roku do dnia 31 stycznia następnego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje **do ostatniego dnia lutego następnego roku**.

Osoby, które będą ubiegać się o przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy, żeby zachować ciągłość wypłaty świadczeń, powinny złożyć stosowny wniosek do dnia 31 października tego roku.

Bezskuteczna egzekucja alimentów

Ustawa reguluje pojęcie bezskuteczności egzekucji - oznacza to egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- a) braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika,
- b) braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą;

Tak więc, w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny przebywa na terytorium naszego kraju egzekucję prowadzi komornik sądowy i to on wydaje zaświadczenie potwierdzające stan egzekucji (niezbędne do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego). W przypadku jednak, gdy dłużnik przebywa poza granicami RP organem właściwym do wydania zaświadczenia stwierdzającego bezskuteczność egzekucji lub niemożność jej prowadzenia jest właściwy sąd lub zagraniczna instytucja egzekucyjna.

Kryterium dochodowe

W obecnym okresie świadczeniowym 2023/2024 (tj. od 01.10.2023 do 30.09.2024) pod uwagę brane są dochody członków rodziny uzyskane w roku 2022 - warunkiem koniecznym do otrzymania w/w świadczenia jest spełnienie kryterium dochodowego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900 zł, zwaloryzowanej zgodnie z ust. 2c-2f ustawy.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę kryterium, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

W przypadku gdy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej, ustalona zgodnie z ustawą jest niższa niż 100 zł, świadczenie to nie przysługuje.

Wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże **nie wyższej niż 500 zł na dziecko**.

Kiedy świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują lub ich wypłata zostanie wstrzymana

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie będą przysługiwać w przypadku, gdy dziecko:

- 1) zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej;
- 2) zawarło związek małżeński.

Pomimo tego, że świadczenie przyznawane jest na okres świadczeniowy warto pamiętać, że gmina może wstrzymać wypłatę świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Stanie się tak w sytuacji, kiedy osoba uprawniona albo jej przedstawiciel ustawowy, którzy złożyli wniosek o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego:

- 1) odmówili udzielenia lub nie udzielili, w wyznaczonym terminie, wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń;
- 2) odmówili udzielenia organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne informacji mających wpływ na skuteczność egzekucji lub udzielili informacji nieprawdziwych;
- 3) nie podejmują świadczeń przez trzy kolejne miesiące kalendarzowe.

Gmina wznowi jednak wypłatę świadczenia z funduszu alimentacyjnego, w przypadku udzielenia niezbędnych wyjaśnień, czy też zgłoszenia się osoby uprawnionej po upływie trzech miesięcy pod warunkiem jednak, że osoba uprawniona nadal spełnia warunki do ich otrzymywania. Jeśli jednak wznowienie wypłaty wstrzymanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego nie nastąpi do końca okresu świadczeniowego, prawo do świadczeń wygasa.

Osoby zobowiązane do alimentacji w dalszej kolejności

Zgodnie z ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 682) obowiązek alimentacyjny obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo.

Z tego względu do wniosku należy dołączyć oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny (matka, ojciec, dziadkowie, rodzeństwo).

Nienależnie pobrane świadczenia

Zgodnie z ustawą osoba, która pobrała nienależnie świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostanie zobowiązana do ich zwrotu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Za nienależnie pobrane świadczenia uważa się m.in. świadczenia z funduszu alimentacyjnego:

- wypłacone pomimo utraty prawa do świadczenia (np. z powodu podjęcia zatrudnienia i przekroczenia kryterium dochodowego, umieszczenia dziecka w instytucji

zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej, wyjazdu członka rodziny za granicę),

- wypłacone w związku z zastosowaniem przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu – po ustaleniu, że wystąpiły następujące okoliczności tj. jeżeli członek rodziny utracił dochód z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub z tytułu wyrejestrowania lub rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej i w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, uzyskali dochód u tego samego pracodawcy lub zleceniodawcy lub zamawiającego dzieło lub ponownie rozpoczęli pozarolniczą działalność gospodarczą,
- przyznane i wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów,
- wypłacone na podstawie nieważnej decyzji albo na podstawie decyzji, która została uchylona w wyniku wznowienia postępowania i osobie odmówiono świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- wypłacone innej osobie niż ta, która została wskazana w decyzji, z przyczyn niezależnych od Urzędu,
- wypłacone, jeżeli w okresie pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego osoba uprawniona otrzymała alimenty zaległe lub bieżące od dłużnika (np. drugiego z rodziców).

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego można pobrać w Urzędzie Miejskim w Jasieniu , w godzinach pracy urzędu.